РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 3 (46)

Заснований в 1996 році

Рівне − 2012

ББК 74.20
О - 59
УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379
Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 3 (46). — Рівне: РДГУ, 2012. — 150 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії і методики виховання та навчання дошкільників, учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді, підготовки майбутніх педагогів.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).
Заступник головного редактора:
Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);
Безкоровайна Ольга Володимирівна − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);
Карпенчук Світлана Григорівна –доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);
Малафіїк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Петренко Оксана Борисівна − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Руденко Володимир Миколайович − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);
Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 24.02.2012 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: *33028, м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет*

ISBN 966 — 7281 — 09 — 05. © Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

3. Мельничук О.С. Словник іншомовних слів. / О. С. Мельничук – К.: Радянська школа, 1977. – С. 345.
4. Миронов В.В. Философия: Учебник / В.В. Миронов. – М., 1998. – 238 с.
5. Панарин А.И. Многоуровневое педагогическое образование / А.И.Панарин // Педагогика. – 1993. – № 1. – С. 53-57.
6. Яременко В. Новий словник української мови / В. Яременко, О. Сліпушко – К.: Аконіт. – 2000. – С. 305.

Резюме. *В данной статье рассматриваются теоретические основы формирования профессиональной компетентности учителей технологий. Раскрывается понятие компетентность и профессиональная компетентность на теоретическом уровне. Представлены отдельные сферы профессиональной компетентности. Выделены ее качества, рассмотренный содержательный аспект исследуемого понятия. Указанные взаимозависимые элементы профессиональной компетентности с философской точки зрения.*

Ключевые слова*: компетентность, профессиональная компетентность, содержательный аспект, учитель технологий, качества, подход.*

The summary. *The article is presented theoretical bases of the shaping professional competence. The notion competence and professional competence are opened on theoretical level. The separate spheres professional competence. Specified interdependent elements to professional competency with philosophical standpoint are mentioned.*

Key words*: competence, professional competence, profound aspect, teacher of the labour education, quality, approach.*

Одержано редакцією 11. 01. 2012 р.

УДК: 378. 147: 544. 777. **М.А. БОРДЮК, Т.М. ШЕВЧУК, Н.А. БОРДЮК**

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО ПОЛІМЕРНІ МАТЕРІАЛИ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Резюме. *На основі узагальнення педагогічних досліджень показані основні напрями формування знань про полімерні матеріали в студентів педагогічних університетів. Аналізуються можливості використання цих знань майбутніми вчителями в процесі педагогічної діяльності в загальноосвітній школі.*

Ключові слова: *наука про полімери, синергетичність знань, комп'ютерне моделювання, макромолекулярні системи, формування знань.*

Постановка проблеми

Розвиток сучасної науки вказує на те, що всі види фізичних, хімічних, біологічних, суспільних явищ описуються однаковими закономірностями [1; 2]. Прикладом такого об'єднавчого фактору є наука про полімери, інтенсивний розвиток якої зумовлений практичними потребами суспільства [3]. Структурна схема цієї науки подана на рис.1.

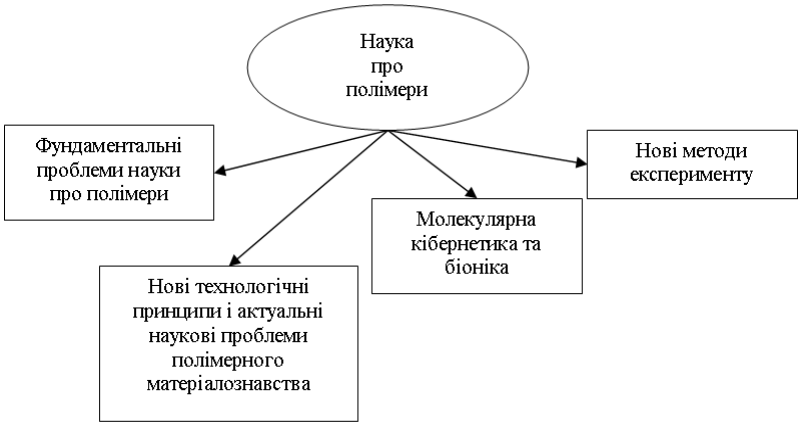

Рис.1. Структурна схема науки про полімери.

Аналіз структурованості науки про полімери вказує на те, що знання про макромолекулярні системи потребують фахівці не тільки природничих галузей знань, матеріалознавства і технологій, але й спеціалісти гуманітарної сфери діяльності.

Отже, основна мета роботи полягає в тому, щоб вказати основні науково-методичні напрямки формування знань про полімерні матеріали в майбутніх вчителів.

Виклад основного матеріалу.

На сучасному етапі становлення національної освіти в Україні, її інтеграції у світову, актуальним є розв'язок проблем пов'язаних із створенням методичних систем навчання, що забезпечують самовдосконалення особистості. В умовах широкомасштабних змін в освіті важливого значення набуває принцип багатоваріантності і множинності структури, змісту і методів системи неперервного навчання як основи її функціонування

Цей принцип є визначальним у галузі теорії і практики навчання і виховання майбутніх вчителів. У таких умовах формування знань, практичних умінь і навичок, творчих здібностей і творчої активності забезпечує ґрунтовну підготовку майбутнього педагога і сприяє можливості його творчій роботі з формування особистості школяра. Відповідно до цього, майбутніх педагогів у вищій школі потрібно навчати за принципом «освіта впродовж життя». Такий підхід забезпечує синергетичність знань вчителів, можливість їх корекції з врахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

Відповідно до таких підходів і здійснюється формування знань про полімерні матеріали, їх властивості та області застосування у студентів університетів педагогічного спрямування.

Загальна схема формування таких знань подана на рис.2.

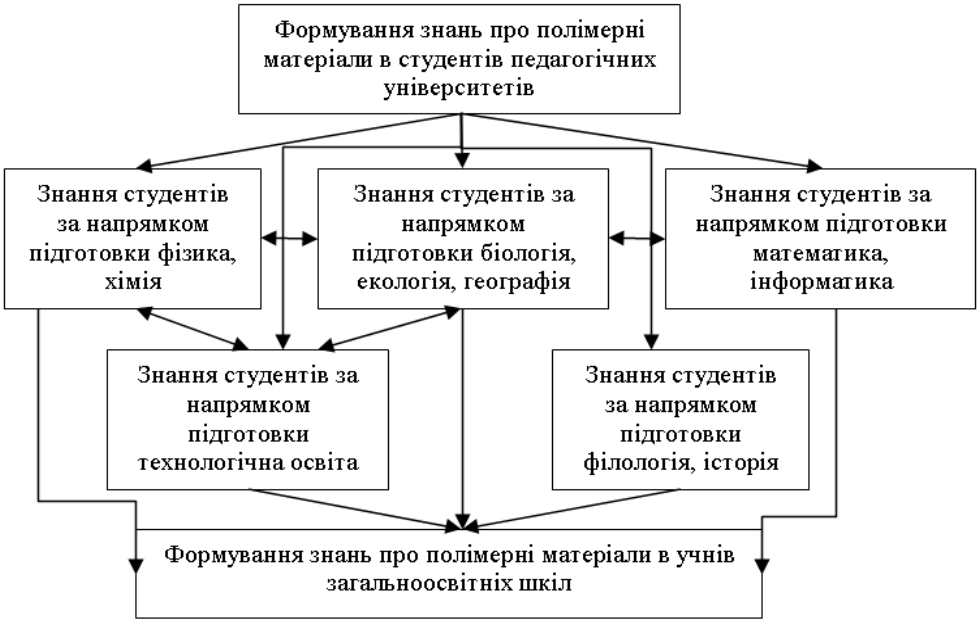

Рис.2 Схема формування знань про полімери.

Перспективними напрямками реалізації цих проблемних питань є вивчення властивостей полімерних матеріалів у курсі фізики вузів педагогічного спрямування, що дає можливість майбутнім педагогам отримати сучасні знання і хорошу практичну підготовку. Поряд з іншими факторами, це передбачає забезпечення правильного розуміння сучасної наукової картини світу, яка дозволяє бачити всі отримані знання в їх єдності і взаємозв'язку, виділяючи і логічно обґрунтовуючи в цій картині місце і значення будь-якого природного явища і наукової проблеми.

Отримані, в наш час, фундаментальні результати у фізиці полімерів можуть висвітлюватися в незмінному трактуванні студентами I, II курсів фізичних, хімічних, природничих, технологічних спеціальностей, оскільки вимагають знання курсу загальної фізики, органічної та неорганічної хімії, біофізики та основ вищої математики в межах трьох-чотирьох семестрів.

Важливу роль у вивченні фізичних властивостей полімерних матеріалів відіграє лабораторний практикум курсу загальної фізики, який дає можливість студентам отримати практичні навички і вміння в експериментальній роботі. В орієнтовному переліку лабораторних робіт [4] пропонується цілий ряд, в яких досліджуються фізичні властивості полімерних матеріалів.

Широке використання полімерних матеріалів у побуті і техніці дозволяє вивчати їх властивості не тільки в лекційному курсі загальної фізики та під час виконання лабораторних робіт, але й на заняттях фізико-хімічного наукового студентського гуртка.

Схему навчальних дисциплін та видів діяльності, при засвоєнні знань, які формують основні поняття про властивості полімерних матеріалів у студентів фізичних спеціальностей показано на рис.3.

Для студентів фізичних, хімічних, природничих спеціальностей педагогічних університетів найбільш ефективним способом формуванням знань з фізики, хімії полімерів є проведення спецкурсів і спецсемінарів [4].

Метою запровадження таких видів занять у вищій школі є освоєння студентами фундаментальних знань в області фізики і фізичної хімії полімерів у конденсованому стані, а також експериментальних методів дослідження властивостей макромолекулярних систем. Основними завданнями, які розв'язуються при викладанні таких спецкурсів є виклад основ фізики полімерних систем, закономірностей їх поведінки в полях різної природи. Для успішного засвоєння таких курсів студенти повинні мати ґрунтовну підготовку з курсів загальної і теоретичної фізики, фізичної, колоїдної та органічної хімії, математики й інформатики.

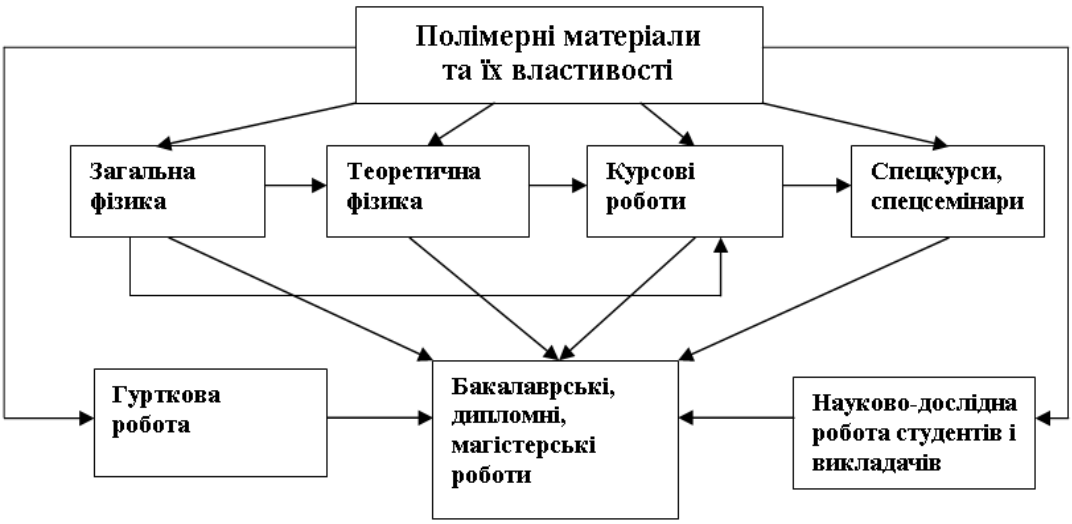

Рис.3 Схема навчальних дисциплін та видів діяльності.

Фізико-хімічні властивості полімерних систем можна вивчати на основі різних теоретичних і експериментальних підходів. Враховуючи принципи багатоваріантності підготовки студентів, пропонуються для вивчення такі спецкурси: „Фізика полімерів", „Фізика поверхневих явищ в конденсованих високомолекулярних системах", „Хімічна термодинаміка макромолекулярних систем", „Шляхи напрямленого регулювання комплексу властивостей гетерогенних полімерних систем", „Релаксаційні процеси у високомолекулярних системах", „Фізико-хімія нерівноважних процесів у полімерах", „Математичне та комп'ютерне моделювання фізичних процесів у гетерогенних полімерних системах", „Фізика складних систем", „Фізика процесів переносу в полімерних системах під дією силових полів", „Структурна механіка високомолекулярних сполук", „Становлення сучасної науки про полімери".

Студентам природничих спеціальностей пропонуються такі за тематикою спецкурси та спецсемінари: «Фізико-хімічні властивості біополімерів», «Вплив зовнішніх факторів на структуру і топологію біополімерів», «Новітні теоретичні і експериментальні методи дослідження структури і властивостей біополімерів», «Полімери, їх використання в медицині», «Функціональність біополімерів в діяльності живого організму».

Методологічну основу таких спецкурсів складають: філософські положення теорії пізнання, теорії систем, загальнонаукові принципи системного підходу й елементи системного аналізу, діалектична теорія про загальний зв'язок, взаємозумовленість і цілісність явищ об'єктивної дійсності, положення про роль неперервної освіти в формуванні професіоналізму особистості, концептуальні положення щодо професійності студентів. В основу підбору теоретичного і експериментального матеріалу та проведення таких спецкурсів покладено синергетичний підхід до розгляду його як системи відкритої і здатної до самоорганізації.

В студентів, що навчаються за напрямками підготовки математика, інформатика, формування знань про полімерні матеріали здійснюється через комп'ютерне моделювання та створення математичних моделей макромолекулярних систем [5].

Комп'ютерне моделювання є одним із ефективних методів вивчення складних фізичних систем і процесів, що відбуваються у природі.

Комп'ютерні моделі простіше і зручніше досліджувати, оскільки вони дозволяють проводити обчислювальні експерименти, реальне виконання яких утруднене або може дати непередбачуваний результат. Логічність і формалізованість комп'ютерних моделей дозволяє виявити основні фактори, що визначають властивості об'єктів, дослідити відклик фізичної системи на зміну її параметрів і початкових умов.

Комп'ютерне моделювання потребує абстрагування від конкретної природи явища, побудови спочатку якісної, а потім і кількісної моделі. В подальшому потрібне проведення серій обчислювальних експериментів на комп'ютері, інтерпретація результатів, співставлення результатів моделювання з поведінкою реального об'єкта та подальше уточнення моделі.

Формування знань студентів цих спеціальностей про властивості полімерних матеріалів здійснюється через впровадження в навчальний процес спецкурсів, зокрема «Математичне і комп'ютерне моделювання фізичних процесів», де методи випадкових блукань, метод Монте-Карло використовуються для опису поведінки як окремої макромолекули так і надмолекулярних утворень. Тематичними, щодо вивчення властивостей полімерних матеріалів [6], є проведення для студентів спеціальностей математика, прикладна математика, інформатика таких спецсемінарів: «Впровадження методів комп'ютерного моделювання для дослідження властивостей полімерів і біополімерів», «Комп'ютерне моделювання впливу зовнішніх полів на поведінку макромолекулярних систем», «Математичне і комп'ютерне моделювання складних полімерних систем», тощо. В процесі вивчення таких спецкурсів та спецсемінарів, студенти засвоюють питання комп'ютерного моделювання молекулярної динаміки, метод Верле (складання списків); метод сканування за простором (приєднання списків); чисельне інтегрування рівняння

руху структурних елементів, метод Монте-Карло в узагальнених ансамблях, метод Метрополіса, метод ентропійного моделювання [7; 8] для опису моделей, поведінки макромолекул і прогнозування фізико-хімічних властивостей полімерних систем.

Студентам технологічних спеціальностей пропонується вивчення властивостей полімерних матеріалів не тільки в курсі фундаментальних дисциплін [9; 10], але й спеціальних. В курсах спеціальних дисциплін майбутні вчителі технологій вивчають способи отримання і застосування полімерних матеріалів в різних галузях техніки, промисловості, будівництва, сільського господарства. Важливим є питання отримання полімерних нанокомпозитів [11; 12] з специфічними властивостями і можливостями їх застосування в сучасному виробництві, побуті.

Оскільки, для студентів технологічних спеціальностей вимагається поглиблення рівняння опанування новими інформаційними технологіями та методами комп'ютерного моделювання [13], то з цією метою, пропонується проведення спецкурсів міжпредметного характеру (комп'ютерне моделювання, технології, фізико-хімія полімерів), зокрема «Комп'ютерне моделювання гетерогенних полімерних систем з прогнозованими властивостями», «Моделювання поведінки полімерів у технологічних процесах», «Технологічні моделі макромолекулярних систем у виробництві і техніці».

Для реалізації цілей і завдань, визначених у Державному стандарті освіти, потрібні спільні зусилля вчителів природничих і гуманітарних дисциплін. А це у свою чергу потребує вивчення курсів природознавства студентами гуманітарних спеціальностей.

Тому пропонується ввести в навчальні плани для цих спеціальностей інтегрований курс „Основи фундаментальних дисциплін та концепція сучасного природознавства".

Концептуальний підхід до досягнень сучасного природознавства дає можливість студентам усвідомити світоглядне і методологічне значення тих чи інших природничо-наукових принципів і теорій у контексті сучасної культури. Отже, такий курс є не просто сукупністю вибраних традиційних розділів фізики, хімії, біології, екології, а й результат реалізації комплексного культурологічного, філософського та еволюційного підходів до проблем сучасних фундаментальних дисциплін.

Згідно програм такого курсу [14; 15] студентам пропонуються вивчення питань хімічних технологій макромолекулярних систем, значення і місце біополімерів у виникненні та еволюції живого (фізичні та інформаційні поля біологічних структур, екологічні проблеми створення та використання полімерів).

Засвоєння такого матеріалу дозволить майбутнім вчителям-філологам трактувати твори сучасних авторів на високому науковому рівні, правильно висвітлювати наукові, екологічні проблеми, що описуються в літературних творах, а вчителям-історикам використовувати знання про полімерні матеріали при аналізі історичного розвитку науково-технічних досягнень людства.

Отримані знання про полімерні матеріали та їх властивості майбутні вчителі, викладачі застосовують в своїй практичній діяльності в загальноосвітніх школах, вузах I-IV рівня акредитації [16; 17].

Вивчення властивостей полімерних матеріалів у загальноосвітній школі можна здійснювати за чотирма напрямками. Перший із цих напрямків полягає в тому, що властивості і застосування полімерних матеріалів вивчаються на уроках фізики, хімії, біології.

Іншим напрямком із вивчення властивостей полімерних матеріалів є організація та проведення факультативних курсів.

Одним із найбільш важливих напрямків формування наукових знань та експериментальних умінь і навичок учнів є їх робота у відділеннях Малої академії наук за напрямками: фізико-технічний та хіміко-біологічний. Робота учнів над науково-дослідною тематикою дає можливість вивчати нові фізико-хімічні властивості полімерних систем, методи синтезу, введення наповнювачів та пластифікаторів в ці системи, технології отримання нових полімерних систем з прогнозованими властивостями.

Тематика написання наукових робіт МАН, щодо вивчення властивостей полімерних матеріалів подана в таблиці 1.

Широке застосування полімерних матеріалів у побуті та техніці дозволяє використовувати їх не тільки в фізичному та хімічному шкільному експерименті, але й у позаурочній роботі на заняттях фізико-хімічного гуртка з вивчення властивостей високомолекулярних сполук. Такі заняття гуртка важливі тим, що на них не лише поглиблюються знання учнів про високомолекулярні системи, але й прищеплюються їм певні уміння і навички, необхідні при роботі в хімічних, заводських лабораторіях, повсякденному житті.

При формуванні знань у майбутніх педагогів, учнів про полімерні матеріали важливу роль відіграє педагогічна діяльність викладача, вчителя. Схематична структура такої діяльності подана на рис.4.

Висновки. Впровадження в навчальний процес вищих педагогічних навчальних закладів інформації, навчальних дисциплін, технологій навчання, що дозволяють формувати в майбутніх педагогів знання про полімерні матеріали та їх властивості, дає можливість здійснювати фундаментальну підготовку студентів на науковому рівні. Такий підхід забезпечує не тільки ґрунтовні знання з дисциплін природничого та технологічного циклу, але й розв'язує цілий ряд проблем пов'язаних з питаннями екології і життєдіяльності людини, та дозволяє реалізувати один із визначальних дидактичних принципів вищої школи – науковості [18].

Таблиця 1.

ТЕОРЕТИЧНІ	*ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ*	*ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ*
• Модельні уявлення в біофізиці полімерів. • Моделювання процесів релаксації структурних елементів макромолекул лінійних аморфних полімерів. • Використання кластерної моделі аморфних полімерів для прогнозування теплофізичних характеристик. • Використання кластерної моделі аморфних полімерів для прогнозування в'язкопружних характеристик. • Фрактальний підхід до визначення сумісності полімер-полімерних систем.	• В'язкопружні властивості полівінілхлориду, наповненого металевими наповнювачами. • Дослідження теплофізичних властивостей полімерних систем полівінілхлорид-полівінілбутираль. • Дослідження впливу пластифікатора на процеси діелектричної релаксації в полімерних системах на основі лінійних аморфних полімерів. • Модифікація фосфогіпсу і дослідження його впливу на механічні властивості гетерогенних систем на основі полівінілхлориду.	• Дослідження впливу мінеральних наповнювачів на жорсткість макромолекул у гетерогенних полімерних системах. • Вплив ангармонічних ефектів на теплоємність полімерних систем на основі лінійних аморфних полімерів. • Взаємозв'язок між теплофізичними та релаксаційними властивостями наповнених полімерних систем. • Дослідження змін структурочутливих властивостей полівінілхлориду під дією пластифікатора.

Рис.4. Схематична структура діяльності викладача (вчителя).

ЛІТЕРАТУРА

1. Гросберг А.Ю. Полимеры и биополимеры с точки зрения физики /А.Ю.Гросберг, А.Р.Хохлов. – М.: Интелект, 2010. – 304 с.
2. Воронов В.К. Физические основы нанотехнологии. Серия: Физика на переломе тысячелетий / В.К. Воронов, А. В. Подоплелов, Р.З. Сагдеев. – М.: Наука, 2011. – 432 с.
3. Petric Richard A. Polymer structure characterization: from nano to macro organization /Petric Richard A. – Royal society of chemistry, 2007. – 345 p.
4. Бордюк М. Теоретичні основи і науково-методичні засади вивчення властивостей полімерних матеріалів у спецкурсах із фізики вищої школи /М.Бордюк //Нова педагогічна думка. – 2008. - №3. – С.69-75.
5. Мащенко В. Технологія формування вмінь і навичок комп'ютерного моделювання в студентів галузі знань «0402 фізико-математичні науки» в процесі вивчення спецкурсів /В.Мащенко, М.Бордюк //Нова педагогічна думка. – 2009. - №1. – С.37-41.
6. Бордюк М. Методика формування модельних уявлень при вивченні спецкурсів із фізики полімерів / М.Бордюк // Наукові записки КДПУ ім. В.Винниченка. Серія: педагогічні науки. – 2008. – Вип. 77, ч.1. – С.32-37.
7. Аскадский А.А. Компьютерное материаловедение полимеров. Т.1. Атомно-молекулярный уровень / А.А.Аскадский, В.И.Кондращенко. – М.: Научный мир. – 1999. – 554 с.
8. Иванов В.А. Методы компьютерного моделирования для исследования полимеров и биополимеров / В.А. Иванов, А.Л. Рабинович, А.Р. Хохлов (ред.). – М.: Книжный дом «Либроком» - 2009. – 585 с.
9. Бордюк М. Вивчення властивостей полімерних матеріалів у курсі фізики педагогічних ВНЗ /М.Бордюк // Фізика та астрономія в школі. – 2009. - №1. – С.45-48.
10. Бордюк Н.А. Педагогічні особливості вивчення фундаментальних дисциплін студентами спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» в умовах нового освітнього простору / Н.А.Бордюк, М.А.Бордюк //Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2005. – Вип.33. – С.73-77.
11. Бордюк М. Технологія вивчення полімерних нанокомпозитів у курсі фізики вищих навчальних закладів / М.Бордюк //Нова педагогічна думка. – 2009. - №2. – С.56-61.

12. Пул Ч. Нанотехнологии /Ч.Пул, Ф.Оуэнс. – М.: Техносфера. – 2005. – 336 с.
13. Сидоренко В. Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні /В.Сидоренко //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. - №2. – С.41-44.
14. Бордюк М. Технологія вивчення природознавства студентами гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. Бордюк, Н. Бордюк, Т. Шевчук //Нова педагогічна думка. – 2008. - №1. – С.55-58.
15. Бордюк М. Парадигма вивчення природознавства студентами гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів в умовах нового інформаційного простору /М.Бордюк //Оновлення змісту та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2008. – Вип.40. – С.113-115.
16. Бордюк М. Сучасний стан науки про полімери та перспективи вивчення їх властивостей у загальноосвітній школі / М. Бордюк, Б. Колупаєв, Т. Шевчук //Нова педагогічна думка. – 2007. – №2. – С.78-87.
17. Бордюк М. Технології підготовки і написання науково-дослідних робіт Малої академії наук України з вивчення властивостей полімерних матеріалів /М.Бордюк, Т.Шевчук //Нова педагогічна думка. – 2008. – Спецвипуск. – С.93-98.
18. Бордюк М. Реалізація принципу науковості у формуванні знань про полімерні матеріали в майбутніх вчителів у процесі вивчення курсів фізики /М.Бордюк //Нова педагогічна думка. – 2010. - №4. – С.46-53.

Резюме. *Обобщение педагогических исследований дало возможность показать основные направления формирования знаний о полимерных материалах у студентов педагогических университетов. Показаны направления использования этих знаний педагогами в процессе деятельности общеобразовательных школ.*

Ключевые слова: *наука о полимерах, синергетичность знаний, компьютерное моделирование, макромолекулярные системы, формирование знаний.*

The summary. *Generalization of pedagogical researches enabled to rotin basic directions of forming of knowledges about polymeric materials for the students of pedagogical universities. Directions of the use of these knowledges teachers are rotined in the process of activity of general schools.*

Key words: *science about polymers, sinergetichnost' knowledges, computer design, macromolecular systems, forming of knowledges.*

Одержано редакцією 14. 12. 2011 р.

УДК: 378. 071. 2 (477)

С.С. ДИМЧЕНКО

ДУХОВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ БОГДАНА ДЕПО В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ДИРИГЕНТСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Резюме. *У статті аналізуються етапи професійного становлення Музиканта: роки навчання, робота з камерним оркестром Рівненської обласної філармонії, прем'єри класичних творів, секрети педагогічної майстерності.*

Ключові слова: *диригентське мистецтво, техніка диригування, виконавська майстерність, манера гри, виконавський рівень, педагогічна майстерність.*

Постановка проблеми та її значення. Український народ споконвіку народжує талановитих синів і дочок, визначна діяльність яких історично стверджує безсмертний творчий геній нашої нації. До кола тих, хто прославився Божим даром належить видатний український диригент Богдан Депо [10, 208]. У вересні 2012 року виповнилося 68 років від дня народження геніального диригента – інтерпретатора, талановитого педагога, засновника і художнього керівника камерного оркестру Рівненської обласної філармонії, з ім'ям якого пов'язана ціла епоха музичної історії Рівненщини [10].

В його високому мистецтві поєдналися кращі риси українського народу – безкінечна музикальність, велика емоційність, темперамент, сердечність і романтична піднесеність, постійний неспокій і пошук.

Він один з тих, хто прокладав нові шляхи у пропаганді сучасної і класичної музики, хто професійно володів диригентськими секретами педагогічної майстерності.

Сьогодні постає **завдання** усвідомити внесок виконавської, педагогічної, наукової спадщини Богдана Депо у розвиток українського диригентського мистецтва, значення його культурної та громадської діяльності в розбудові нації.

Виклад основного матеріалу. Народився він у звичайній родині 17 вересня 1944 року в селі Конюхи Грубешовського району Люблінського повіту (Польща).

Змалку його душу полонила музика, яка увійшла в життя Богдана як колективна творчість, як єдина радість великої трудової родини. 1945 року родина переїхала до Рожищ Волинської області. На Волині пісня була не просто розвагою у хвилини дозвілля, вона виражала прагнення обдарованих людей до прекрасного.

Мама майбутнього диригента, Лідія Георгіївна, закінчила педучилище, згодом Харківський інститут культури (бібліотечний факультет), гарно співала, малювала. Старша сестра, Оксана, грала на бандурі, фортепіано, молодша, Юлія – також на фортепіано, а Богдан – на баяні. Часто вечорами мама співала, а діти сідали за свої інструменти, і з першими акордами линули чудові звуки народних мелодій.

ЗМІСТ

Білявцева О.В. Духовна культура молоді: реалії та перспективи. 3
Овадюк О.О. Українська етнопедагогіка – важливий компонент національної системи освіти України. 6
Свердлова Т.Г. Становлення системного підходу як методологічного засобу вітчизняної педагогіки. 14
Петрук Л.П. Освітньо-виховна діяльність братських шкіл України XVI-XVIII ст. 18
Крат І.В. Щодо питання про роль Едукаційної Комісії (1773 р.). 23
Тимочко І.Б. Громадсько-педагогічна діяльність культурно-освітніх діячів Волинських братств у системі розвитку загальноосвітніх тенденцій. 25
Литвинова Н.В. Професійна компетентність як об'єкт дослідження науковців. 30
Нечипорук Л.І. Професійна компетентність вчителя ноосферної школи. 33
Ліончук Р.А. Становлення гендерного підходу до освіти та виховання в Україні. 37
Остапчук М.В., Остапчук Л.С. Проектна діяльність при навчанні: історія, теорія, практика. 40
Совгар О.М. Основні напрями педагогічно-просвітницької діяльності Юліана Романчука. 44
Мельничук Л.В. Тенденції соціального розвитку зрілості молодших школярів 60-80 роки XX ст. 47
Курок В.П. Інженерно-педагогічна освіта в Україні в період 90-і рр. XX ст.- початок XXI ст. 50
Галатюк М.Ю. Ціннісно-мотиваційна компетенція у контексті діяльнісної теорії навчання. 53
Шахненко В.І. Нищення української мови як одна із причин руйнування української національної культури і наступної демографічної кризи. 57
Поніманська Т.І. Нормативно-методичні орієнтири гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку. 63
Скрипник Н.І. Експериментальне вивчення вмінь старших дошкільників взаємодіяти з оточуючими. 68
Приймак О.П. Оптимальне поєднання методів навчання у процесі засвоєння учнями початкових класів табличних випадків арифметичних дій. 71
Шутяк В.Г. Початкове технічне моделювання з паперу і картону. 74
Симонович Н.В. Психолого-педагогічні передумови використання інтерактивних освітніх технологій в трудовому навчанні. 78
Грипич С.Н. Значення художньої літератури в розвитку особистої культури дитини. 82
Щетина Н.П., Литвин О.М. Методичні аспекти застосування ігрових технологій у графічній підготовці школярів. 86
Войтелєва Г.О. Використання технологічної документації у процесі проектно-технологічної діяльності. 89
Войтко А.І. Моделювання професійної проби як підґрунтя професійного самовизначення учнів основної школи. 92
Лукановська А.В. Стимулювання розвитку творчих умінь підлітків засобами української етнопедагогіки. 96
Янцур М.С. Підготовка майбутніх учителів технологій до профорієнтаційної роботи з учнями на основі алгоритму вибору професії. 100
Шевель Б.О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій студентами педагогічних спеціальностей під час технічного проектування. 104
Лазаренко Н.Ю. Методика організації групової навчально-пізнавальної діяльності студентів на заняттях з практикуму в навчальних майстернях з технології приготування страв. 107
Бордюк В.М. Професійний розвиток майбутніх вчителів засобами мотиваційного тренінгу. 111
Петренко О.Б. Практика впровадження гендерного підходу у навчальний процес вищого навчального закладу. 115
Ковальчук Л.О. Педагогічний такт і тактика у контексті формування культури професійного мислення майбутніх педагогів. 120
Трофімчук В.М. Технічний дизайн – важливий етап підготовки майбутнього вчителя технологій до професійної діяльності. 127

Шурин О.І. До питання формування творчої особистості майбутніх учителів. 130
Галай В.М. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності вчителів технологій…….. 134
Бордюк М.А., Шевчук Т.М, Бордюк Н.А. Основні напрями формування знань про полімерні матеріали у майбутніх педагогів. 137
Димченко С.С. Духовне відродження особистості Богдана Депо в контексті розвитку Українського диригентського мистецтва. 142
Відомості про авторів. 147